

PRACOVNÍ PRÁVO

ČASOPIS PRO VÝKLAD PRACOVNÍCH A SOCIÁLNĚ
POJIŠŤOVACÍCH ZÁKONŮ.

Doc. dr. KAREL GERLICH:

Rozhodnutí, zda jde o spor pracovní.

Procesní novela čís. 251/1934, kterou byly dočasně omezeny opravné prostředky mezi jiným také tím, že byly zvýšeny cenové hranice, rozhodné pro přípustnost opravných prostředků, vyloučila v článku IV. tato omezení pro všechny pracovní spory. Změny cenové hranice podle této novely neplatí nejen pro spory u soudů pracovních a u zvláštních oddělení okresních soudů pro spory pracovní, nýbrž také pro spory pracovní, které projednávají podle § 42 zák. o prac. soudech obecné okresní soudy, v jichž obvodě není ani zvláštních soudů pracovních, ani zvláštních oddělení pro pracovní spory. Touto úpravou nastala dosti komplikovaná situace, neboť otázka, zda jde o spor pracovní či nikoliv, se stala rozhodující pro přípustnost opravných prostředků. Dosavadní nepropracovanost základního rozlišování pracovních sporů od sporů ostatních byla pak velkou překážkou hladkého projednání pracovních sporů, které místo toho, aby podle intencí zákona o pracovních soudech probíhaly co nejrychleji a přinášely drobnému pracujícímu lidu rychlé rozhodnutí existenčních otázek pracovní odměny, vyčerpávaly se z největší části probíráním a řešením složitých otázek procesně-právních, což vedlo až příliš často k zrušování řízení pro zmatečnost a tím k prodlužování pracovních sporů, jež musely pak probíhat vícekrát všemi stolicemi.

Dlužno proto uvítati, že zákonem ze dne 16. června 1936, čís. 161 Sb. z. a n., který vstoupil v platnost dnem 1. srpna 1936, bylo v článku IX., doplňujícím článek IV. procesní novely 251/1934, zvláště upraveno rozhodnutí v otázce, zda jde o spor pracovní. Úprava tato se ovšem týká jedině sporů, projednávaných obecnými okresními soudy na místo pracovních soudů neb oddělení pro pracovní soudy (§ 42 zák. o prac. soudech), neboť jen tu je potřeba včasného a rychlého

rozhodnutí, zda jde o spor pracovní či nikoliv, aby podle rozhodnutí této otázky se mohl řídití další průběh celého sporu. Nejde tu o otázku věcné příslušnosti soudu, jak je otázka tato řešena u soudů pracovních neb u oddělení pro pracovní spory, nýbrž o otázku, v jakém řízení má dovolaný okresní soud, který je v každém případě příslušný, spor rozhodnouti.

Hlavní zásadou nové úpravy jest oddělení projednávání a rozhodnutí otázky, v jakém řízení má spor býti projednán. Domněnka mluví vždy pro projednání v obyčejném řízení, ve kterém musí soud okresní, který projednává pracovní spor podle § 42 zákona o prac. s., spor projednat, i když je zřejmo, že jde o spor pracovní. K tomu tento soud (na rozdíl od soudů pracovních neb oddělení okresního soudu pro spory pracovní) z úřadu přihlížeti nesmí. Jediné strany mohou svým prohlášením dáti podnět k tomu, aby bylo zavedeno zvláštní předběžné řízení k rozhodnutí otázky, zda jde o spor pracovní. Toto prohlášení musí učiniti strany dříve, nežli se pustí do jednání o věci hlavní. To znamená, že žalobce musí učiniti prohlášení hned v žalobě, žalovaný pak při prvním roku nebo při prvním ústním jednání, než začne projednávat ve věci samé. Jde tu o preklusi, obdobnou preklusivní prorogaci ve smyslu § 104, odst. 3., j. n. Opomine-li však žalobce učiniti prohlášení v žalobě, a učiní-li je včas žalovaný, může pak i žalobce k prohlášení tomu se připojiti.

Učiní-li jedna ze stran nebo obě strany prohlášení, že má za to, že jde o spor pracovní, musí soud otázkou tou se zabývat. Jsou-li prohlášení stran shodná, a nemá-li soud sám pochybnosti v této otázce, prohlásí při ústním jednání usnesení, že spor bude projednávat jako spor pracovní podle § 42 zákona o prac. soudech. Proti tomuto usnesení není oprav-

ného prostředku, a soud proto ihned pokračuje v projednávání sporu.

Učiní-li však prohlášení toliko jedna ze stran, nebo odporují-li si prohlášení sporných stran, anebo má-li soud při souhlasném prohlášení stran pochybnosti, zda jde o spor pracovní, projedná soud především odděleně tuto otázku a vydá usnesení, zda jde o spor pracovní či nikoliv. Proti tomuto usnesení přísluší stranám právo rekursu. Může proto soud pokračovati v projednávání sporu jen tehdy, vzdají-li se strany opravného prostředku, nebo jde-li o spor bagatelní. Jinak musí usnesení doručiti stranám a vyčkati jeho právní moci.

O rekursu do usnesení, zda jde o spor pracovní, rozhoduje s konečnou platností krajský soud v tříčlenném senátu, složeném jen ze soudců z povolání. Dovolací rekurs na nejvyšší soud je tu vyloučen, ať už rozhodne rekursní soud jakkoliv.

Zákon neobsahuje žádné ustanovení o rozsahu přípustnosti rekursu, stanoví toliko, že jednání o otázce, zda jde o spor pracovní, jest provésti podle ustanovení civilního řádu soudního. Vychází tudíž pochybnost o přípustnosti rekursu ve sporech, jichž hodnota převyšuje sice 300 Kč, nedosahuje však 500 Kč, neboť bagatelní hranicí jest nyní ve sporech pracovních hodnota 300 Kč, ve sporech projednávaných podle civilního řádu soudního hodnota 500 Kč.

Rekurs proti rozhodnutí otázky, zda jde o spor pracovní, nelze zahrnouti pod § 517, č. 1, c. ř. s., neboť tu nebylo odepřeno zahájití o žalobě zákonné řízení, nýbrž bylo jen rozhodnuto v otázce, jaké zákonné řízení má býti zavedeno. Nehledě k tomu, budou tu též případy, kdy půjde o rekurs žalovaného, takže by předpis § 517, č. 1, c. ř. s. vůbec nedopadal.

Máme za to, že bagatelní hranicí v těchto incidenčních sporech o druh řízení, v jakém

se má vlastní spor projednati, bude vždy hodnota 300 Kč. To proto, že tu jde až do pravoplatného rozhodnutí této otázky stále o oba druhy řízení, neboť teprve pravoplatným rozhodnutím, o jaký spor jde, je bagatelní hranice pro tento spor definitivně určena. Musí proto až do tohoto rozhodnutí platiti hranice nižší, aby rekursnímu soudu byla zachována možnost otázku tu rozhodnouti. Jinak by rekursní soud při uvažování přípustnosti rekursu musel předem rozhodnouti otázku, o jaký druh řízení jde. Při tom však by se vyskytly obtíže, zřejmé z dále uvedených příkladů.

Ve sporu o 400 Kč by soud první stolice prohlásil, že jde o spor pracovní. Rekursní soud by byl téhož názoru, považoval by tedy rekurs za přípustný, ale nevyhověl by mu. Kdyby však rekursní soud měl za to, že nejde o spor pracovní, musel by rekurs odmítnouti a tím ponechati v platnosti usnesení prvního soudu, které však vychází z opačného názoru než rozhodnutí soudu rekursního.

Je proto nutno řešiti věc tak, jak shora naznačeno, neboť jenom tehdy, bude-li pro předchozí řízení o otázce, v jakém řízení se má spor projednati, platiti bagatelní hranice 300 Kč, bude možno ustanovení novely, která sama řešení neobsahuje, v praksi uplatniti v plném rozsahu.

Pravoplatné rozřešení otázky, o jaký spor jde, a v jakém tedy druhu řízení bude projednán, ať už rozřešení to nastalo opominutím prohlášení stran nebo rozhodnutím soudu, je závazné jak pro strany, tak i pro soudy všech stolic. Avšak teprve od doby, kdy byla otázka druhu řízení pravoplatně rozřešena, platí pro pracovní spor poplatkové úlevy, ve smyslu § 41, odst. 2., zákona o prac. soudech, takže i z tohoto ustanovení, odst. 10. článku IX. novely, je zřejmé, že předchozí incidenční řízení nutno v každém směru považovati za samostatný oddíl sporu, jehož řízení je zvláštní povahy.

Dr. KAREL BALLEMBERGER:

Kompensace zaměstnavatelových pohledávek s platem zaměstnanců a existenční minimum podle zákona č. 314/1920 a 177/1924.

Zákon o exekuci na platy a výslužné zaměstnanců a jejich pozůstalých z 15. dubna 1920, č. 314 Sb. z. a n., praví v § 1, že ze služebních platů osob zaměstnaných ve službách veřejných i soukromých jakéhokoliv druhu (platy služební, mzdy týdenní, denní atd.) může býti exekucí zabavena nebo zajištěna, nebo dobrovolnou úmluvou zasta-

vena nebo postoupena toliko jedna třetina, vždy však tak, že dlužníku volným musí zůstatí roční příjem 6000 Kč.

Pro obstavení výživného, odbytného a zapotřevacích platů a pro pohledávky výživného stanoví zákon existenční minimum nižší v § 1, odst. 2., a v § 2.

§ 3 vylučuje ze započítávání do platu za-